

۲۰۱۹/۰۳/۱۳

لیکواله: نویده خوشبو

آیا د جگرو سوداگر د وسلو بازار تری؟

د امریکا ځانگړی استازی زلمی "خلیلزاد" د سولې د ټینګښت خبرې کوي. خلیلزاد په خپل ټویټ کې لیکلي: د سولې خبرو ته شرایط په برابرېدو دي، ټولې خواوې سوله غواړي، په څلورو برخو کې به هوکړې وشي، یو شرط له افغانستانه د بهرنیو ځواکونو وتل دي. سیاسيون، رسنۍ او عام وگړي د طالبانو او امریکې تر منځ د خبرو د جزئیاتو له پېښو اندېښمن دي. دا دوه اونی افغانان په ډېرې بې صبرۍ د دې خبرو پایلو ته په تمه ول. خو پایلو ته له رسېدو وړاندې اکثر معلومات سانسور او پټ ساتل کېږي همدومره بس دی؛ تر پرونه د افغانستان نوم له جگرو سره اخیستل کېده خو اوس د سولې خبرې کېږي هیلې او امیدونه پیدا شوي، له دې ټولو هیله مندېږو سره، سره پوښتنه پیدا کېږي چې؛ آیا د جگري دا تود بازار په سرېږدو دی؟ مونږ

په دې پوهیږو چې د افغانستان جگړه یوازې د افغانستان له سیاسي حالت او کورني کرکېچ سره اړه نه لري، په دې پوهیږو چې ترهگري او د جگري دوام یوه ستره سوداگري ده، په جگرو کې د ډېرو هیوادونو ډیرې موخي نغښتي وي دا هیوادونه د گډوډۍ، وژنو او جگرو له لارې هر ډول حالت رامنځته کولای شي او خپله مشري، کنترول او موخي له همدې لار تر لاسه کوي. که داسې نه وای امریکا به ولې له طالبانو سره خبرې کولې؟ دا چې امریکا اوس ولې له افغانستانه د خپلو سرتېرو د وپستلو هوډ کړی ټول ښه پوهیږو تبصرې ته اړتیا نشته، که امریکا په رښتیا هم د سولې لپاره دا کار کاوه؛ نو ۱۷ کاله وړاندې به یې کړی وی! پرون یې د طالبانو غوښتنې نه منلې او نن د طالبانو پروني شرطونه مني! زما په نظر تر سولې ډېره، خبره د امتیاز، اتلولي، مشري او کنترول ده! په امریکا کې د ۱۱/۹ له پېښې وروسته دغه هیواد په ډیره منډه افغانستان ته راغی او په چټکۍ سره یې هاغه خطرناکه ډله چې د امریکا په زړه کې بې ساري خونړي بریدونه وکړل تیت او پرکه کړه، مشران او طراحان یې ونيول او ووژل او د کلونو پیاوړې ترهگریزه ډله په یو څو ورځو کې ورکه شوه، که څه هم د سپټمبر د یوولسمې پېښې عاملین په امریکا کې اوسیدل، هماغه یې زده کړي وې او له هماغه ځای یې خپل پلانونه عملي کړل؛ خو امریکا افغانستان ته مخه کړه. له بهرنیو وسلو او مهماتو سره جنګېدونکي طالبان اوسمهال له امریکې سره د سولې خبرې کوي، او امریکا یې د افغانستان سولې لپاره شرطونه مني. دا ځکه چې امریکا خپلو سرتېرو وپستلو ته یوه پلمه لټوي. په دې توګه به امریکا د سولې او پخلاینې اتله شي او خپل سرتیري به هم وباسي. تاسې په جریان کې یې چې د سولې خبرو د افغانستان په امنیتي حالت چندانې اغیز نه دی کړی، له امنیتي ځواکونو سره مخامخ جگري، بریدونه چاودنې او وژنې په شدت دوام لري. زه پوهیږم چې پوځي چارې له ناستو نه اغیزمنې کېږي او تر هغه چې اوربند اعلان نه شي، جگړه دوام کوي خو زما خبره بل ځای ده، پام مو شوی په دې وروستیو کې په افغانستان کې د ډېرو چادونو او بریدونو مسولیت داعش په غاړه اخلي! داسې حالت رامنځته شوی کله چې یوه امنیتي پېښه وشي د پخوا په څېر یوازې د طالبانو نوم نه اخیستل کېږي! د طالبانو نوم سره، دستي داعش او ځینو نورو ترهگریزو ډلو نومونه ذهن ته راشي! ښکاره ده؛ لکه څنګه چې د القاعدې له لمنځه تلو سره ترهگري لا هم دوام لري، په افغانستان کې به له سولې او رسمي هوکړو وروسته بشپړ امنیت رانشي؛ د داعش، معاش په نومونو ډلې به تر هغې جگري کوي څو چې بله ډله یې ځای ناستي کړي، د ختیځ او لوېدیځ د وسلو بازار به همداسې تود وي او د جگرو سوداگري به هم دوام ولري. د وسلو، کنترول او جگرو پټې معلومې دي، د خپلو گټو لپاره جگري رامنځته کوي او د نوي پیل لپاره پخوانۍ ډلې له صحنې لرې او نوي لوبغاړي میدان ته کوي، له ډېره بده مرغه دا سلسله به دوام ولري! څو له دې ټولو اندېښنو سرېږه مونږ د سولې ټینګښت ته هیله من او خوشبینه یو.

پای

د پاڼو شمېره: له ۱ تر ۱

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له الیرلو مخکې په خیر و لولئ